

Za PhDr. Ludmilou Rejmánkovou, CSc. (13. 8. 1923 – 7. 2. 2017)

OPERA SLAVICA [XXIII / 2017 / 2]

[zprávy – kronika]

Poznal jsem jen málo lidí, kteří si i přes mnohé zkoušky osudu a životní peripetie dokázali uchovat obdivuhodnou svěžest, radost z poznávání a práce, smysl pro humor – vnímavě a vzácně propojený se schopností porozumět druhému – a dovednost dělit se o to všechno se svými přáteli i blízkými. Patřila mezi ně bezesporu i paní **PhDr. Ludmila Rejmánková, CSc.**, jejíž životní i pracovní dráha byla úzce propojena s královéhradeckou rusistikou (dnes ukotvenou ve studijních nabídkách Pedagogické fakulty tamní univerzity).

Nebyla to ale cesta přímá, nýbrž permanentně lemovaná řadou zákrut a nečekaných komplikací. Na samém počátku sehrála významnou roli otcova legionářská dráha v první světové válce, završená známou „sibiřskou anabází“ až do dálnovýchodního Vladivostoku. Její otec si z ruské Sibíře přivezl svou životní družku; v roce 1923 se jim v Praze narodila dcera Ludmila. Následný politický život se postaral o nemožnost styku s matčinou rodinou (vzpomínám, jak mi paní doktorka Rejmánková jednou vyprávěla o téměř detektivní historii krátkého setkání se svou sibiřskou sestřenicí během služební cesty na vědeckou konferenci v Moskvě).

Mezitím prožila etapu života (dokonce i nástup do školy) v podkarpatské Rusi (otec tam byl po vzniku samostatného Československa ve dvacátých letech pracovně přeložen), následoval pobyt v hanáckém Prostějově a nakonec v Hradci Králové, v němž prožila nejdelší část svého života. Tam rovněž v roce 1942 maturovala na dívčím gymnáziu a několik pozdějších let při současném dálkovém studiu na filozofické fakultě a tehdejší Vysoké škole ruského jazyka v Praze tam také působila na středních školách. Její studia byla korunována rigorózní zkouškou a doktorátem v roce 1969 a následnou aspiranturou s disertací na téma *Výstavba ruského dialogu a uplatnění výsledků jeho zkoumání při jazykové přípravě studentů rusistiky na pedagogické fakultě* (1975). A je možno bez nadsázky říci, že to byl právě „**dialog**“, který se stal dominantním tématem jejího celoživotního badatelského zájmu.

Mezi jejími publikačními výstupy najdeme například takové tituly, které jsou věnovány otázkám *teorie dialogu* (mj. *jeho výstavbě, problematice modelování dialogické řeči, funkční jazykové typologii dialogických textů, porovnávacímu aspektu dialogu vzhledem k různým jazykům* aj.). Její odborný zájem v minulosti fúzoval mj. do takových prací jako učební text *Коммуникативные упражнения по синтаксису* (1981) nebo do přímé spolupráce s předními ruskými lingvisty (vzpomeňme ilustrativně alespoň stať *Диалоги на тему специальности* v kolektivní monografii vzniklé pod redakčním vedením A. Laptěvové, DrSc., při IRJ A. S. Puškina v Moskvě) aj. Podílela se rovněž iniciativně na tvorbě učebnic, její fundované stati se objevovaly v řadě

vědeckých sborníků a odborných časopisů (např. *Ruský jazyk*, *Československá rusistika*, *Ruština v teorii a praxi*, *Cizí jazyky ve škole*, *Cizí jazyky*, *Opera Slavica*, *Češtinář*, *Русский язык за рубежом*, *Fremndsprachenunterricht* aj.).

Svůj vyhraněný „syntakticky“ laděný zájem, jemuž nechyběly aspekty smysluplné aplikace na sféru cizojazyčné výuky, neopustila ani v době „aktivního odpočinku“. Svědčí o tom (vedle zasvěcených odborných recenzí) nejen další práce (např. *К вопросу об учебном диалогическом дискурсе* (1998); *К вопросу об иноязычном общении при обучении иностранному языку* (1998); *К анализу делового диалога* (1999); *К анализу функционально-содержательного и модального плана делового диалога* (2000); *К некоторым функцим výchozích textů v učebnicích cizích jazyků* (2002 a řada dalších). I přes zdravotní potíže se nepřestala živě a kompetentně o svůj obor zajímat (nemůžeme např. zapomenout na její profesně inspirativní vystoupení na královéhradeckých vědeckých konferencích *Dialog kultur* (teprve v posledních několika letech jí v tom zdravotní stav zabránil). Nicméně nemělo bychom zapomenout, že ještě před listopadem 1989 byla donucena z fakulty odejít v souvislosti s emigrací syna a jeho rodiny do Kalifornie (USA). Nejenže nemohla tedy už pracovat se studenty, kteří si jí vážili pro odborný nadhled kompetentní znalosti, ale rozplynuly se i možnosti habilitace, na kterou se připravovala a kterou si oprávněně zasluhovala.

Po změnách politického klimatu v roce 1989 (tehdy už řadu let v důchodu), když mohla sama cestovat za synovou rodinou do Kalifornie a tato rodina mohla recipročně jezdit za „maminkou“ a „babičkou“ do Hradce Králové, několikrát informovala svou bývalou katedru nejen o americké rusistice, ale i o novinkách v aktuálním bádání v problematice dialogu ve spojení s cizojazyčnou výukou.¹

Pokud bychom chtěli obšírněji resumovat historii královéhradecké rusistiky – ale i moderní české lingvistiky a lingvodidaktiky, neměli bychom připustit, aby jméno paní **PhDr. Ludmily Rejmánkové, CSc.**, zůstalo opomenuto; má v ní nepochybně svoje významné místo.

Oldřich Richterek

1 Sám jsem z těchto kontaktů získával zprávy (včetně několika publikací) od ruského profesora Jurije Družnikova, s nímž jsem se já seznámil na jedné vědecké konferenci na maďarské univerzitě v Péczii a který právě na univerzitě v kalifornském Dallasu působil.